

Kamuda Çalışan Kadın Personellerin Rekreatif Etkinliklere Katılımlarını Engelleyen Faktörlerin Belirlenmesi

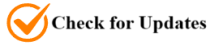
Determining the Factors Preventing the Participation of Female Public Workers in Recreational Activities

Merve SARIKAYA ¹ İhsan KUYULU ^{2*}

¹ Bingöl Üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü; merwe_ctn@hotmail.com; Bingöl/Türkiye

² Bingöl Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi; ikuyulu@bingol.edu.tr; Bingöl/Türkiye

* Sorumlu Yazar: Dr. İhsan Kuyulu; ikuyulu@bingol.edu.tr

Academic Editor: Akan Bayrakdar

Received: 26.02.2025

Accepted: 27.03.2025

Published: 28.03.2025

Citation: Sarıkaya, M., & Kuyulu, İ. (2025). Kamuda Çalışan Kadın Personellerin Rekreatif Etkinliklere Katılımlarını Engelleyen Faktörlerin Belirlenmesi, *Herkes için Spor ve Rekreasyon Dergisi*, 7(1), 154-161.

<https://doi.org/10.56639/jsar.1647466>

Copyright: © 2025 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license(<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

Özet: Bu çalışma, 2022–2023 yılında Bingöl’de yaşayan ve kamuda çalışan kadın personellerin rekreatif faaliyetlere katılımını engelleyen faktörleri incelemek amacı ile yapılmıştır. Çalışmada örneklem grubu olarak Bingöl ilinde kamuda çalışan 90 öğretmen, 50 polis memuru, 68 akademisyen, 62 gençlik ve spor il müdürlüğünde görev yapan görev yapan antrenör ve sportif eğitim uzmanı, 80 sağlık personeli olmak üzere toplam 350 kişi katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak “demografik bilgi formu” ve “Boş Zaman Engelleri Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, katılımcıların yaş, medeni durum, çocuk sayısı, eş çalışma durumu, gelir seviyesi, öğrenim durumu ve çalıştığı kurum değişkenlerine göre rekreatif faaliyetlere katılım engelleri genel puan arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Yaş, çocuk sayısı, çalıştığı kurum değişkenlerinin bilgi eksikliği alt boyutlarında anlamlı bir farklılık tespit saptanmıştır ($p<0.05$). Sonuç olarak; ortalamalara bakıldığında çocuk sayısının, çalıştığı kurumun, yaşın, medeni durumun rekreatif etkinliklere katılımını engellediği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Kamu personeli, rekreatif etkinlikler, boş zaman.

Abstract: This study was conducted in 2022–2023 to examine the factors that prevent female personnel living in Bingöl and working in the public sector from participating in recreational activities. The sample group for the study included 90 teachers, 50 police officers, 68 academicians, 62 coaches and sports education specialists working in the provincial directorate of youth and sports, and 80 healthcare personnel, making a total of 350 people. The “demographic information form” and “Leisure Barriers Scale” were used as data collection tools in the research. As a result of the research, no statistically significant difference was found between the general score of the barriers to participation in recreational activities according to the variables of participants’ age, marital status, number of children, spouse employment status, income level, educational status and institution they work in. A significant difference was found in the lack of information sub-dimensions of the variables of age, number of children, and institution they work in ($p<0.05$). As a result, when looking at the averages, it can be said that the number of children, the institution they work in, their age and marital status prevent their participation in recreational activities.

Keywords: Public personnel, recreational activities, spare time.

1.Giriş

Serbest zaman; yaşamda olan zaruri ihtiyaçların karşılandıktan sonra geriye kalan zaman olarak tanımlanır (Torkildsen, 2005). Bu zaman dilimi, bireylerin hayatta yerine getirmekte zorunlu kılındığı bütün sorumluluklardan uzaklaştığı aynı zamanda kendi özgür iradesiyle seçtiği etkinliklere ayırabileceği bir süre olarak nitelendirilir. Bu süre, iş veya okul gibi zorunlu görevlerden sonra kalan zamanı içerir ve kişinin kendi isteğiyle değerlendirilebilir (Tezcan, 1993). Kişi, kendisi, ailesi ve işine karşı bazı sorumluluklarını yerine getirdikten sonra arta kalan zamanı serbestçe değerlendirebilir. Bu zaman dilimi, zorunlulukların olmadığı, kişinin istediği gibi hareket edebildiği, ilgi duyduğu aktiviteleri yapabileceği bir özgürlük alanıdır. Bu süreçte kişi, kendini dinlendirme, eğlenme, hobi veya sosyal aktivitelere katılma gibi çeşitli seçenekler arasından istediğini tercih edebilir (Karaküçük, 2008). Bazı uluslararası gruplar ise bu zamanı; kişi, aile bireylerini, meslek hayatını ve topluma karşı olan sorumluluklarını yerine getirdikten sonra kendi tercihleri doğrultusunda toplumda yaşanan gelişmelere, bilgisini ve becerisini geliştirme, dinlenme ve eğlenme için ayrılan zamanı serbest zaman olarak değerlendirebilir. Bu tanım, serbest zamanın sadece bireysel rahatlatma için değil, aynı zamanda topluma katkı sağlama ve kişisel gelişim için de önemli olduğunu vurgular (Balci, 2003).

Ekonomideki gelişmelerle birlikte serbest zaman kullanımının daha bilinçlenmesi, gençlerin ruhsal sağlığını olumlu yönde etkileyebilir. Bu süreç, gençlerin kendilerini daha iyi tanımalarına, kişisel gelişimlerini desteklemelerine ve sağlıklı, dengeli bir yaşam sürmelerine yardımcı olabilir (Balci vd., 2003). Kişilerin özgürce seçtiği etkinliklerle geçirdiği zaman dilimi genellikle kişisel doyumu artırır (Lobo, 2006). Bir başka yönden bireylerin sağlığının ve mutluluğunun artmasını sağlar (Ağaoğlu, 2006). Serbest zamanı değerlendirmenin kişilere katkı verdiği yönler ele alındığında; kişilerin çalışma hayatında meydana gelen stresli bir yaşam ve buna bağlı olarak oluşan yorgunluk (Okumuş, 2002), fizyolojik ve psikolojik rahatlık olarak görülmüştür (Aytaç, 2006).

Teknolojinin ilerlemesiyle birlikte çalışma saatlerinin azalmasına bağlı olarak serbest zamanlarda artmaların meydana gelmesi, kişilerin yaşam kalitelerini artırmayı sağlamıştır. Bunun sonucu olarak kişiler boş zamanlarında rekreatif etkinliklere yönelmiştir. Tüm bu etkiler, rekreatif etkinliklerin bireylerin özgüvenini artırıcı bir etkiye sahip olduğunu gösterir. Rekreatif etkinliklere zaman ayırmak, bireylerin kendilerini daha iyi hissetmelerini sağlar ve yaşam kalitelerini artırır (Kurar ve Baltacı 2014).

Spor, rekreasyonel etkinliklerin büyük bir kısmını oluşturan önemli bir bileşendir (Cevahircioğlu, 2007). Sporun amatörce yapılan şekli genellikle rekreasyonel etkinlik olarak kabul edilirken, sporu bir meslek olarak gören profesyonel kişilerin faaliyetleri genellikle rekreasyon kavramı dışında değerlendirilir (Öztürk, 1998). Sportif faaliyetlerin artması, bireyin sosyal statüsünü tamamlayıcı bir nitelik taşıyabilir (Erkal, 1992). Spor ve rekreasyon birbirini tamamlayan ve destekleyen kavramlardır ve birlikte insanların etkinlik ihtiyaçlarını karşılamada önemli roller üstlenirler (Cevahircioğlu, 2007). Spor sosyal tabakalar arasında geçişler için bir platform sağlayabilir çünkü sosyal etkileşim, fırsat eşitliği ve kültürel etkileşim gibi unsurları içerir. Spor, insanları bir araya getirerek sosyal bağları güçlendirir ve toplumsal birlik ve uyumu teşvik eder (Erkal, 1992). Sporun rekreatif rolü, sağlıklı bir yaşam için sporun önemini vurgulamak ve yaşam boyu süren spor etkinliklerini teşvik etmekle gerçekleşir (Cevahircioğlu, 2007). Rekreasyonel sporlar, her beceri seviyesindeki bireyler için çeşitli fiziksel etkinlikler sunar. Bu sporlar, insanların sağlıklarını korumalarına, motivasyonlarını artırmalarına ve yaşamlarını daha keyifli hale getirmelerine yardımcı olur (Krotee ve Bucker, 2007).

Sporun rekreasyon etkinlikleri arasında büyük bir popülerliği vardır ve birçok insan için önemli bir boş zaman aktivitesidir. Spor, fiziksel aktivite, eğlence, rekabet ve sosyal etkileşim gibi birçok farklı ihtiyacı karşılayabilir. Ayrıca, sporun rekreasyonel bir etkinlik olarak değerlendirilmesinde, katılımcıların genellikle eğlence, sağlık ve kişisel gelişim amacıyla spor yapması önemlidir. Bu sebepten dolayı çalışmanın amacı kamuda çalışan kadın personellerin rekreatif faaliyetlere katılımını engelleyen faktörlerinin incelenmesidir.

2. Yöntem

Araştırma Modeli: Çalışmada kullanılan tarama modeli, genellikle sosyal bilimlerde kullanılan ve büyük kitlelerin özelliklerini belirlemek amacıyla yapılan bir yöntemdir (Can, 2014). Bu modelde araştırmacı, var olan durumu geniş bir bakış açısıyla inceleyerek ayrıntılı bir betimleme yapar ve durum hakkında genel bir bilgi vermeyi amaçlar (Karakaya, 2011).

Araştırmanın Evren ve Örneklemi: Araştırmanın evrenini, 2022-2023 yılında Bingöl ilinde ikamet eden Millî Eğitim Bakanlığına bağlı olarak görev yapan 90 kadın öğretmen, Gençlik Spor Bakanlığına bağlı olan 68 kadın antrenör ve sportif eğitim uzmanı, Emniyet Gelen Müdürlüğünde görev yapan 50 kadın polis memuru, Bingöl Üniversitesinde görev yapan 68 kadın akademisyen, Sağlık Bakanlığına bağlı hastanelerde aktif olarak görev yapan 80 sağlık çalışanı oluşturmaktadır.

Verilerin Toplanması: Çalışmada katılımcıların genel profillerini belirlemek ve sonuçları demografik özelliklere göre analiz etmek için, demografik bilgi formu, serbest zamanlarını nasıl değerlendirdiklerini ve karşılaştıkları engelleri incelemek için Boş Zaman Engelleri Ölçeği-18, kullanıldı (Gürbüz ve Karaküçük, 2007).

Verilerin Analizi: Boş Zaman Engelleri Ölçeği-18 SPSS.22 programı aracılığıyla analiz edildi. Ölçeğin güvenilirlik ve geçerlilik analizleri Cronbach alfa ile hesaplandı. Rekreatif faaliyetlere katılımı engelleri ölçeği alt boyutlarının çarpıklık ve basıklık (Skewness ve Kurtosis) testleri uygulanmıştır sonuçlara göre normallik şartlarını sağlayan verilerin analizinde bağımsız ikili grupların karşılaştırılmasında Bağımsız Örneklem T (Independent Sample T) testi ile normallik şartlarını sağlamayan verilerde ise Mann Whitney-U testleri uygulanmıştır. Çoklu karşılaştırmalarda normallik şartlarını sağlayan verilerin analizinde Anova normallik şartlarını sağlamayan verilerde ise Kruskal Wallis testleri uygulandı. Sonuçlar %95 güven aralığında, anlamlılık $p < 0,05$ düzeyinde değerlendirilmiştir.

Araştırmanın Yayın Etiği: Araştırmanın etik uygunluğu için Bingöl Üniversitesi Sağlık Bilimleri Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu'ndan 18.10. 2022 tarih ve 28/18 sayı ile etik kurul izni alınmıştır.

3. Bulgular

Tablo 1. Kamuda Çalışan Kadın Personellerin Rekreatif Faaliyetlere Katılım Engellerinin Yaş Değişkenine Göre Karşılaştırılması

		Yaş	N	X	S.d	χ^2	P
Rekreatif Faaliyetlere Katılım Engelleri	Birey Psikolojisi	18-25	64	183.59	4	3.647	.456
		26-30	109	179.61			
		31-35	103	161.86			
		36-40	47	173.59			
		41 ve üzeri	27	195.07			
	Bilgi Eksikliği	18-25	64	193.83	4	11.447	.022*
		26-30	109	180.26			
		31-35	103	166.94			
		36-40	47	141.61			
		41 ve üzeri	27	204.50			

Tablo 1. (Devamı)

		Yaş	N	X	S.d	x ²	P
Rekreatif Faaliyetlere Katılım Engelleri	Tesis	18-25	64	160.77	4	5.731	.220
		26-30	109	169.09			
		31-35	103	179.06			
		36-40	47	182.77			
		41 ve üzeri	27	210.04			
	Arkadaş Eksikliği	18-25	64	173.56	4	3.748	.441
		26-30	109	184.14			
		31-35	103	173.92			
		36-40	47	153.51			
		41 ve üzeri	27	189.52			
	Zaman	18-25	64	155.02	4	8.649	.071
		26-30	109	168.78			
		31-35	103	181.46			
		36-40	47	182.72			
		41 ve üzeri	27	215.89			
	İlgi Eksikliği	18-25	64	195.02	4	7.430	.115
		26-30	109	170.75			
		31-35	103	160.86			
		36-40	47	174.94			
		41 ve üzeri	27	205.22			
Rekreatif Faaliyetlere Katılım Engelleri Genel Puan		18-25	64	179.47	4	5.827	.212
		26-30	109	171.40			
		31-35	103	176.56			
		36-40	47	155.71			
		41 ve üzeri	27	213.04			
Toplam			350				

Tablo 1'e bakıldığında katılımcıların yaş değişkenine göre bilgi eksikliği alt boyutunda gruplar arasında 36-40 yaş ile 41 yaş ve üzerinde anlamlı farklılık tespit edilirken; diğer alt boyutlarda ve genel puanlarında gruplar arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p < 0.05$).

Tablo 2. Kamuda Çalışan Kadın Personellerin Rekreatif Faaliyetlere Katılım Engellerinin Medeni Durum Değişkenine Göre Karşılaştırılması

		Medeni Durum	N	X	S.s	t	P
Rekreatif Faaliyetlere Katılım Engelleri	Birey Psikolojisi	Bekar	187	2.86	.657	.891	.542
		Evli	163	2.88	.634		
	Bilgi Eksikliği	Bekar	187	3.09	.618	-1.555	.254
		Evli	163	3.00	.648		
	Tesis	Bekar	187	3.26	.572	.860	.774
		Evli	163	3.28	.577		
	Arkadaş Eksikliği	Bekar	187	2.70	.680	.816	.858
		Evli	163	2.69	.724		
	Zaman	Bekar	187	3.05	.538	1.162	.758
		Evli	163	3.16	.520		
	İlgi Eksikliği	Bekar	187	2.79	.609	-1.972	.351
		Evli	163	2.73	.661		
Rekreatif Faaliyetlere Katılım Engelleri Genel Puan		Bekar	187	2.96	.398	.008	.922
		Evli	163	2.95	.432		
Toplam			350				

Tablo 2'ye bakıldığında katılımcıların medeni durum değişkenine göre gruplar arasında bütün alt boyutlarda anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p > 0.05$).

Tablo 3'e bakıldığında katılımcıların çocuk sayısı değişkenine göre bilgi eksikliği alt boyutunda gruplar arasında 3 çocuk ile çocuk yok arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilirken; diğer alt boyutlarda ve genel puanlarında gruplar arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p < 0.05$).

Tablo 3. Kamuda Çalışan Kadın Personellerin Rekreatif Faaliyetlere Katılım Engellerinin Çocuk Sayısı Değişkenine Göre Karşılaştırılması

		Çocuk Sayısı	N	X	S.s	x ²	P
Rekreatif Faaliyetlere Katılım Engelleri	Birey Psikolojisi	1 Çocuk	74	187.77	3	3.758	.289
		2 Çocuk	77	162.16			
		3 Çocuk	13	205.31			
		Çocuk yok	186	174.06			
	Bilgi Eksikliği	1 Çocuk	74	177.78	3	8.015	.046*
		2 Çocuk	77	151.86			
		3 Çocuk	13	147.15			
		Çocuk yok	186	186.36			
	Tesis	1 Çocuk	74	171.18	3	3.449	.328
		2 Çocuk	77	190.86			
		3 Çocuk	13	197.19			
		Çocuk yok	186	169.35			
	Arkadaş Eksikliği	1 Çocuk	74	174.94	3	.152	.985
		2 Çocuk	77	176.34			
		3 Çocuk	13	185.42			
		Çocuk yok	186	174.68			
	Zaman	1 Çocuk	74	180.01	3	5.913	.116
		2 Çocuk	77	195.82			
		3 Çocuk	13	184.15			
		Çocuk yok	186	164.69			
	İlgi Eksikliği	1 Çocuk	74	165.12	3	3.315	.346
		2 Çocuk	77	164.20			
		3 Çocuk	13	174.46			
		Çocuk yok	186	184.38			
Rekreatif Faaliyetlere Katılım Engelleri Genel Puan		1 Çocuk	74	174.63	3	.171	.982
		2 Çocuk	77	171.78			
		3 Çocuk	13	177.15			
		Çocuk yok	186	177.27			
Toplam			350				

Tablo 4. Kamuda Çalışan Kadın Personellerin Rekreatif Faaliyetlere Katılım Engellerinin Eşiniz Çalışıyor mu? Değişkenine Göre Karşılaştırılması

		Eşiniz Çalışıyor	N	X	S.s	t	P
Rekreatif Faaliyetlere Katılım Engelleri	Birey Psikolojisi	Evet	197	2.89	.640	-.284	.536
		Hayır	153	2.83	.649		
	Bilgi Eksikliği	Evet	197	2.99	.631	1.413	.585
		Hayır	153	3.10	.638		
	Tesis	Evet	197	3.29	.571	-.314	.868
		Hayır	153	3.24	.579		
	Arkadaş Eksikliği	Evet	197	2.72	.707	.106	.559
		Hayır	153	2.66	.699		
	Zaman	Evet	197	3.14	.515	-1.857	.551
		Hayır	153	3.07	.549		
	İlgi Eksikliği	Evet	197	2.70	.653	.951	.287
		Hayır	153	2.83	.609		
Rekreatif Faaliyetlere Katılım Engelleri Genel Puan		Evet	197	2.96	.418	.093	.358
		Hayır	153	2.96	.415		
Toplam			350				

Tablo 4'e bakıldığında katılımcıların eşiniz çalışıyor mu? değişkenine göre gruplar arasında bütün alt boyutlarında ve genel puanlarında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>0.05$).

Tablo 5. Kamuda Çalışan Kadın Personellerin Rekreatif Faaliyetlere Katılım Engellerinin Gelir Değişkenine Göre Karşılaştırılması

		Gelir	N	X	S.d	χ^2	P
Rekreatif Faaliyetlere Katılım Engelleri	Birey Psikolojisi	20-29 bin	53	162.65	3	1.366	.714
		30-39 bin	26	174.46			
		40-49 bin	164	175.54			
		50 bin ve üzeri	107	182.05			
	Bilgi Eksikliği	20-29 bin	53	179.42	3	2.991	.393
		30-39 bin	26	205.46			
		40-49 bin	164	172.98			
		50 bin ve üzeri	107	170.14			
	Tesis	20-29 bin	53	189.88	3	3.094	.377
		30-39 bin	26	149.21			
		40-49 bin	164	174.23			
		50 bin ve üzeri	107	176.71			
	Arkadaş Eksikliği	20-29 bin	53	174.44	3	3.467	.325
		30-39 bin	26	145.54			
		40-49 bin	164	174.21			
		50 bin ve üzeri	107	185.29			
	Zaman	20-29 bin	53	182.86	3	2.936	.402
		30-39 bin	26	149.94			
		40-49 bin	164	172.21			
		50 bin ve üzeri	107	183.10			
	İlgi Eksikliği	20-29 bin	53	200.85	3	4.542	.209
		30-39 bin	26	182.29			
		40-49 bin	164	171.20			
		50 bin ve üzeri	107	167.88			
Rekreatif Faaliyetlere Katılım Engelleri Genel Puan		20-29 bin	53	189.23	3	2.022	.568
		30-39 bin	26	164.06			
		40-49 bin	164	169.95			
		50 bin ve üzeri	107	180.00			
Toplam			350				

Tablo 5'e bakıldığında çalışmaya katılan bireylerin gelir değişkenine göre gruplar arasında bütün alt boyutlarında ve genel puanlarında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>0.05$).

Tablo 6. Kamuda Çalışan Kadın Personellerin Rekreatif Faaliyetlere Katılım Engellerinin Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Karşılaştırılması

		Öğrenim Durumu	N	X	S.d	χ^2	P
Rekreatif Faaliyetlere Katılım Engelleri	Birey Psikolojisi	Lisans	274	179.71	2	2.316	.314
		Yüksek Lisans	41	158.51			
		Doktora	35	162.43			
	Bilgi Eksikliği	Lisans	274	176.22	2	.803	.669
		Yüksek Lisans	41	181.76			
		Doktora	35	162.57			
	Tesis	Lisans	274	175.00	2	1.211	.546
		Yüksek Lisans	41	166.09			
		Doktora	35	190.41			
	Arkadaş Eksikliği	Lisans	274	180.43	2	3.895	.143
		Yüksek Lisans	41	148.57			
		Doktora	35	168.47			
	Zaman	Lisans	274	179.31	2	1.937	.380
		Yüksek Lisans	41	162.09			
		Doktora	35	161.37			
	İlgi Eksikliği	Lisans	274	174.06	2	.271	.873
		Yüksek Lisans	41	179.89			
		Doktora	35	181.60			
Rekreatif Faaliyetlere Katılım Engelleri Genel Puan		Lisans	274	178.54	2	1.175	.556
		Yüksek Lisans	41	166.33			
		Doktora	35	162.41			
Toplam			350				

Tablo 6'ya katılımcıların Öğrenim Durumuna göre gruplar arasında bütün alt boyutlarında ve genel puanlarında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>0.05$).

Tablo 7. Kamuda Çalışan Kadın Personellerin Rekreatif Faaliyetlere Katılım Engellerinin Çalıştıkları Kurum Değişkenine Göre Karşılaştırılması

	Kurum	N	X	S.s	F	P	
Rekreatif Faaliyetlere Katılım Engelleri	Birey Psikolojisi	MEB	90	2.96	.564	3.647	.456
		Emniyet	50	2.82	.587		
		Akademisyen.	68	2.74	.725		
		Gençlik ve Spor	62	2.84	.700		
		Sağlık	80	2.92	.635		
	Bilgi Eksikliği	MEB	90	3.11	.614	11.447	.022*
		Emniyet	50	3.12	.512		
		Akademisyen.	68	2.99	.645		
		Gençlik ve Spor	62	2.94	.805		
		Sağlık	80	3.03	.567		
	Tesis	MEB	90	3.28	.539	5.731	.220
		Emniyet	50	3.14	.535		
		Akademisyen.	68	3.27	.620		
		Gençlik ve Spor	62	3.31	.670		
		Sağlık	80	3.31	.516		
	Arkadaş Eksikliği	MEB	90	2.70	.716	3.748	.441
		Emniyet	50	2.72	.630		
		Akademisyen.	68	2.56	.739		
		Gençlik ve Spor	62	2.63	.776		
		Sağlık	80	2.82	.631		
	Zaman	MEB	90	3.17	.444	8.649	.071
		Emniyet	50	2.97	.578		
		Akademisyen.	68	3.01	.562		
		Gençlik ve Spor	62	3.21	.550		
		Sağlık	80	3.12	.526		
	İlgi Eksikliği	MEB	90	2.80	.695	7.430	.115
		Emniyet	50	2.74	.492		
		Akademisyen	68	2.70	.686		
		Gençlik ve Spor	62	2.83	.665		
		Sağlık	80	2.72	.587		
Rekreatif Faaliyetlere Katılım Engelleri Genel Puan	MEB	90	3.00	.388	5.827	.212	
	Emniyet	50	2.92	.371			
	Akademisyen.	68	2.88	.392			
	Gençlik ve Spor	62	2.96	.516			
	Sağlık	80	2.99	.405			
Toplam		350					

Tablo 7’ye çalışmaya katılan bireylerin çalıştıkları kurum değişkenine göre bilgi eksikliği alt boyutunda gruplar arasında gençlik ve spor personeli ile sağlık personeli arasında anlamlı farklılığın olduğu engel durumunun sağlık personelinin daha fazla olduğu tespit edilirken; diğer alt boyutlarda ve genel puanlarında gruplar arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>0.05$).

4. Tartışma

Günümüzde kadınların toplumdaki sosyal, ekonomik ve kültürel faktörlerden kaynaklanan birtakım kısıtlamalarla karşılaştıklarını ve bu kısıtlamaların serbest zamanlarını nasıl etkilediğini araştırılmaktadır (Jackson ve Henderson 1995; Jackson ve Searle 1985; Henderson ve Allen 1991; Shaw, 1994).

Yapılan araştırma sonucuna göre yaş değişkeninde; birey psikolojisi, tesis durumu, arkadaş yetersizliği, zaman bulamama, ilgilerinin olmaması ve genel puan alt boyutları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0.05$). Bilgi eksikliği alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0.05$). Yapılan literatür araştırmasına göre Torkildsen (2000), yapmış olduğu çalışmada 20 yaşın altın alan bireylerde bilgi yetersizliği sebebiyle engel durumunun diğer yaş gruplarına göre daha fazla olduğu bildirmiştir. Han (2005), tarafından Amerika da yaşayan farklı ırklar üzerinde yapmış olduğu çalışmada Kore Amerikanlarının bilgi eksikliği yaş değişkeni bakımından alt boyutunda anlamlı farklılık olduğunu bildirmiştir.

Araştırmaya katılan katılımcıların medeni durum değişkenine göre gruplar arasında rekreatif faaliyetlere katılım engelleri genel puanlarında istatistiki açıdan anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>0.05$). Yapılan literatür araştırmasına göre Çapak (2019), yapmış olduğu çalışmada kişilerin medeni hali ile boş zaman engelleri ölçeği arasında anlamlı farklılığın olmadığını belirtmiştir.

Delay (2018), yapmış olduğu çalışmasında medeni hali değişkenine göre, bütün alt boyutlarında ve toplam genel puanlar bakımından olarak anlamlı bir farklılık olmadığını bildirmiştir. İlgili literatür araştırmalarının çalışmamızı destekler nitelikte olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan katılımcıların çocuk sayısı değişkenine göre; bilgi eksikliği alt boyutunda gruplar arasında istatistiki açıdan anlamlı farklılık tespit edilirken; birey psikolojisi, tesis, arkadaş eksikliği, zaman, ilgi eksikliği alt boyutlarda ve rekreatif faaliyetlere katılım engelleri genel puanlarında istatistiki açıdan olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p < 0.05$). Yapılan literatür araştırmasına göre **Ağlönü ve diğerleri (2023)**, yapmış oldukları çalışmalarında bireylerin çocuk sahibi olma durumları ile BZEÖ arasındaki istatistiksel sonuçlar incelendiğinde araştırmaya katılan bireylerin tesis alt boyutu haricinde anlamlı bir farklılığın olmadığını bildirilmiştir. Yapılan bir başka çalışmada **Öztürk ve Bayazıt (2020)**, yapmış oldukları araştırmalarında çocuk durumu ile boş zaman engelleri ölçeği arasında anlamlı farklılığın olmadığını bildirmişlerdir. Fakat yapmış olduğumuz çalışmada ve literatürdeki çalışmalar incelendiğinde çocuğu olmayan kişilerin ortalamaların daha düşük olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda çocuk sayısı arttıkça kişinin rekreatif etkinliklere katılma engelinin de artış gösterebileceği söylenebilir.

Araştırmaya katılan katılımcıların eşin çalışma durumu değişkenine göre gruplar arasında hiçbir alt boyutlarda istatistiki açıdan anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p > 0.05$). İlgili literatür taraması sonucunda eşin çalışıyor mu değişkeni ile elde eden herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bunun sonucunda araştırmamızın eşin çalışıyor mu değişkeni ile elde edilen sonucun literatüre katkı sağladığı söylenebilir. Araştırmamızda elde ettiğimiz ortalama değerlere baktığımızda ise evet ve hayır değerlerinin birbirine yakın olduğunu görmekteyiz bu durumun oluşmasında ise örneklem grubunun seçildiği il veya örneklem grubundan kaynaklanabileceği düşünülmektedir çünkü Bingöl ilinde sosyal rekreatif alanında sınırlı ortamların olması veya örneklem grubunun kamu personeli olması ve buna bağlı olarak serbest zaman diliminin az olmasında kaynaklanıyor olabilir.

Araştırmaya katılan katılımcıların gelir değişkenine göre gruplar arasında hiçbir alt boyutunda anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p > 0.05$). Fakat birçok alt boyutta gelir seviyesi düşük olan katılımcıların rekreatif etkinliklere katılımların engel durumunun ortalamasının daha yüksek olduğu görülmektedir. Yapılan literatür araştırmasında **Delay (2018)**, yapmış olduğu araştırmada gelir seviyesine göre, toplam puanlar bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını bildirmiştir. **Ağlönü ve diğerleri (2023)**, yapmış oldukları çalışmalarında gelir düzeyi ile ortalama puanları arasında anlamlı farklılık olmadığını bildirmişlerdir. Yapmış olduğumuz çalışmanın kamuda çalışan personellerin olması ve katılımcıların emniyet personeli, sağlık personeli, akademik personel, milli eğitimde çalışan öğretmenler olması ve bu katılımcıların gelir seviyesi yüksek olmasına rağmen mesai yükünün fazla olması ve serbest zaman konusunda fazla zaman ayıramamalarından kaynaklanıyor olabilir.

Araştırmaya katılan katılımcıların öğrenim durumu değişkenine göre gruplar arasında bütün alt boyutlar ve genel puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p > 0.05$). Fakat birçok alt boyutta eğitim seviyesi lisans olan katılımcıların yüksek ve doktora olan katılımcılara göre rekreatif etkinliklere katılımların engel durumunun ortalamasının daha yüksek olduğu görülmektedir. Yapılan literatür taraması sonuçlarına göre; araştırmasında (**Ağlönü vd., 2023; Öztürk ve Bayazıt 2020; Kesici, 2019**), yapmış oldukları çalışmalarında katılımcıların eğitim seviyeleri ile boş zaman engelleri ölçeği arasında anlamlı farklılığın olmadığını bildirmiştir. Yapılan araştırmada katılımcıların çalıştıkları kurum değişkenine göre bilgi eksikliği alt boyutunda gruplar arasında istatistiki açıdan anlamlı farklılık tespit edilirken; birey psikolojisi, tesis, arkadaş eksikliği, zaman, ilgi eksikliği alt boyutlarda ve rekreatif faaliyetlere katılım engelleri genel puanlarında istatistiki açıdan anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p > 0.05$). Farklı meslek grupları karşılaştırmasına literatürde çok fazla rastlanılmamıştır bu sebepten dolayı çalışmamızın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir

Yaş değişkeninin rekreatif etkinliklere katılımının engelleyen faktörler arasında anlamlı farklılık olmasa da yaş ilerledikçe ortalamalarının daha yüksek olduğu, çocuk sayısı arttıkça rekreatif etkinliklere katılımının engelleyen faktörlerinin ortalamalarının daha yüksek olduğu, gelir seviyesinin azaldıkça rekreatif etkinliklere katılımının engelleyen faktörlerinin ortalamalarının daha yüksek olduğu, eğitim seviyesinin lisans ve yüksek lisan olan katılımcıların doktora eğitimi olan kişilere göre engel durumunun ortalamasının daha yüksek olduğu, çalıştığı kurumun değişkeninin ortalaması sağlık ve emniyet personelinin engel durumunun daha yüksek olduğu medeni durum ve eşin çalışma durumunun rekreatif faaliyetlere katılım engellerinde çok fazla etkili olmadığı tespit edilmiştir.

Sonuçlar

Bu sonuçlar doğrultusunda rekreasyonel faaliyetlerle ilgili nitelikli çalışmaların artırılması, belediye, üniversitelerin, sivil toplum kuruluşların halkın rekreatif etkinliklere katılması konusunda gerekli tesis çalışmaları yapmalı. Boş zaman etkinliklere katılımda kültürel engelleri belirlemek amacıyla farklı şehirlerde yaşayan kamu personelinin rekreatif etkinliklere katılım engelleri üzerine çalışmalar yapılmalıdır. Kamuda çalışan personelin mesai saatlerinin yoğunluğu sebebiyle halk sağlığı açısından tekrar düzenleme getirilmeli. Üniversitelerde, okullarda, emniyet teşkilatında hastanelerde gerçekleştirilecek kültür-sanat faaliyetleri veya hobi kulüpleri personeller için rekreasyonel faaliyet gerçekleştirecekleri alanlar oluşturulmalıdır.

Yazar Katkıları: Bu çalışmanın kavramsallaştırması M.S. ve İ.K. tarafından, metodoloji, doğrulama ve analiz M.S. ve İ.K. tarafından, araştırma ve kaynaklar M.S. ve İ.K. tarafından, yazım-orijinal taslak hazırlama, yazım-inceleme ve düzenleme M.S. ve İ.K. tarafından yapılmıştır. Yazarlar yayınlanan makalenin bu versiyonunu okumuş ve kabul etmiştir.

Çıkar Çatışmaları: Yazar herhangi bir çıkar çatışması beyan etmemektedir.

Finansal Destek: Herhangi bir finansal destek alınmamıştır.

Veri Kullanılabilirliği Beyanı: Veriler kamuya açıktır.

Yazar Notu: Bu çalışma, Dr. öğretim üyesi İhsan KUYULU danışmanlığında gerçekleştirilmiştir. “Kamuda Çalışan Kadın Personellerin Rekreatif Faaliyetlere Katılımını Engelleyen Faktörlerin Belirlenmesi” başlıklı ve 2024 tarihinde tamamlanan 906253 tez numaralı yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

Kaynaklar

- Ağaoğlu, Y. S. (2006). *Serbest zaman felsefesi*. 9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, Bildiriler Kitabı, Muğla Üniversitesi, Muğla.
- Ağlönü, A., Mutlu, T. O., Taze, B., & Çetinkaya, A. (2023). Halkın Rekreatif Faaliyetlere Katılımını Engelleyen Faktörlerin İncelenmesi: Muğla İli Örneği. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 18(1), 250-264. <https://doi.org/10.33459/cbubesbd.1241238>
- Aytaç, Ö. (2006). Boş zamanın değişen yüzü: yaşam deneyimleri ve kimlik inşası. *Sosyoloji Dergisi*, (15), 1-34.
- Balcı, V., Demirtaş, M., Gürbüz, P., İlhan, A., & Ersöz, V. (2003). Ankara'daki üniversite öğrencilerinin boş zaman etkinliklerine katılımlarının araştırılması. *Milli Eğitim Dergisi*, 158(1), 161-173.
- Balcı, V. (2003). Ankara'daki üniversite öğrencilerinin boş zaman etkinliklerine katılımlarının araştırılması. *Milli Eğitim Dergisi*, 158(1), 161-173.
- Can, A. (2014). *SPSS ile nicel veri analizi*. (3. Baskı), Pegem Akademi.
- Cevahircioğlu, B. (2007). *Efes ile ilk adım basketbol okulları projesine katılan 9-15 yaş grubu çocukların rekreasyon aktivitelerine katılımlarının değerlendirilmesi* [Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi]. Selçuk Üniversitesi.
- Çapak, E. (2019). *Bingöl üniversitesi öğretim elemanları ve öğrencilerinin rekreatif faaliyetlere katılımlarını engelleyen faktörlerin belirlenmesi (Bingöl Üniversitesi Örneği)* [Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi]. Bartın Üniversitesi.
- Dalay Y. (2018). *Akademik personelin rekreatif faaliyetlere katılımlarını engelleyen faktörlerin belirlenmesi (Batman Üniversitesi Örneği)* [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Batman Üniversitesi.
- Erkal, M. (1992). *Sosyolojik açıdan spor*. Filiz Kitapevi.
- Gürbüz, B. & Karaküçük, S. (2007). Boş Zaman Engelleri Ölçeği-28: Ölçek Geliştirme, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12(1), 3-10.
- Han, W.J. (2005). *Leisure participation and constraints: The Case of Korean Americans* [Unpublishing Ph.D. Thesis]. The Pennsylvania State University.
- Henderson, K. A., & Allen, K. R. (1991). The ethic of care: Leisure possibilities and constraints for women. *Loisir et societe/Society and Leisure*, 14(1), 97-113. <https://doi.org/10.1080/07053436.1991.10715374>
- Jackson, E. L., & Searle, M. S. (1985). Recreation non-participation and barriers to participation: Concepts, and models. *Loisir et Societe/Society and Leisure*, 8(2), 693-707. <https://doi.org/10.1080/07053436.1985.10715236>
- Jackson, E. L., & Henderson, K. A. (1995). Gender-based analysis of leisure constraints. *Leisure sciences*, 17(1), 31-51. <https://doi.org/10.1080/01490409509513241>
- Karakaya, İ. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Anı Yayıncılık.
- Karaküçük, S. (2008). *Rekreasyon: Boş zamanları değerlendirme* (6. Baskı). Gazi Kitabevi.
- Kesici, M. (2019). Yiyecek ve İçecek Yöneticilerinin Boş Zaman Tutumu ve Boş Zaman Etkinliklerine Katılım Engelleri İlişkisi. *GSI Journals Serie A: Advancements in Tourism Recreation and Sports Sciences*, 2(1), 76-94. <https://doi.org/10.5281/zenodo.3360335>
- Krotee, M. L., & Buckner, C. A. (2007). *Sports management* (S. Köseoğlu, Çev.). Spor Yönetimi. Beyaz Yayınları.
- Kurar, İ., & Baltacı, F. (2014). Halkın boş zaman değerlendirme alışkanlıkları: Alanya Örneği. *International Journal of Sport Culture and Science*, 2(2), 39-52. <https://doi.org/10.14486/IJSCS177>
- Lobo, C., Recati, A., Giorgini, S., & Stringari, S. (2006). Normal state of a polarized Fermi gas at unitarity. *Physical Review Letters*, 97(20). <https://doi.org/10.1103/PhysRevLett.97.200403>
- Okumuş, Y. (2002). *Kocaeli ilinde bulunan farklı sanayi kuruluşlarında çalışan bireylerin boş zamanlarını değerlendirme tercihlerinin incelenmesi* [Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi]. Kocaeli Üniversitesi.
- Öztürk, F., & Bayazıt, B. (2020). Halk eğitim merkezlerinde çalışan bireylerin rekreatif etkinliklere katılımlarına engel olan faktörlerin incelenmesi: Kocaeli ili örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(1), 85-105.
- Öztürk, F. (1998). *Toplumsal boyutları ile spor*. Bağırçan Yayınevi.
- Shaw, S. M. (1994). Gender, leisure, and constraint: Towards a framework for the analysis of women's leisure. *Journal of leisure research*, 26(1), 8-22. <https://doi.org/10.1080/00222216.1994.11969941>
- Tezcan, M. (1993). *Boş zaman sosyolojisi*. Yargıçoğlu Matbaa.
- Torkildsen, G. (2000). *Leisure and recreation management*. Taylor and Francis Pres, New York.
- Torkildsen, G. (2005). *Recreation and leisure management*. Routledge, London.

Sorumluluk Reddi/Yayıncının Notu: Tüm yayınlarda yer alan ifadeler, görüşler ve veriler JSAR'a ve/veya editör (ler)e değil, yalnızca bireysel yazar (lar)a ve katkıda bulunan (lar)a aittir. JSAR ve/veya editör(ler), içerikte atıfta bulunulan herhangi bir fikir, yöntem, talimat veya üründen kaynaklanan herhangi bir sorumluluk kabul etmez.